

Bali (Indonézia)

dôležité informácie

ROZLOHA	5 780 km ²
OBYVATEĽSTVO	4,4 mil.
HLAVNÉ MESTO	Denpasar (okolo 897 tisíc obyvateľov)
ŠTÁTNE ZRIADENIE	republika
ÚZEMNÉ ČLENENIE	1 mesto a 8 regencií
JAZYK	indonézsky jazyk. Okrem neho sú používané miestne jazyky (jávčina, sundánčina, atď.) V turistických stre- diskách sa bežne dohovoria anglicky
NÁBOŽENSTVO	88 % hinduizmus, 8 % islam a iné

Doklady a vízum

Slovensko je od 28. apríla 2022 zaradené medzi krajiny, na ktoré sa vzťahuje režim víza po príchode (Visa on Arrival) za účelom turistiky. Spomínané vízum je platné 30 dní a možno ho jeden krát predĺžiť o ďalších 30 dní. O predĺženie možno požiadať na najbližšom imigračnom úrade, kde sa cudzinec zdržiava a vízum je neprenosné. Na základe tohto druhu víza však nie je možné požiadať o pobyt v Indonézii. **Poplatok za vízum po príchode za účelom turistiky je 500 000 IDR (indonézske rupie).**

Ak žiadate o vízum po príchode za účelom turistiky, je potrebné mať doklad o zaplatení spomínaného poplatku a spätnú letenku alebo letenku na pokračovanie cesty do inej krajiny. Od 9. novembra 2022 Indonézia zaviedla elektronické víza po príchode, ako aj elektronické platby za spomínané víza na <https://evisa.imigrasi.go.id/>.

ELEKTRONICKÉ VÍZA

Pri ďalších typoch víz musí slovenský občan požiadať o vízum prostredníctvom sponzora (občana Indonézie alebo indonézskej spoločnosti, ktorá je zodpovedná za aktivity pozývanej osoby počas pobytu na území Indonézie) elektronicky cez webovú stránku Imigračného úradu Indonézie.

Okrem bežných náležitostí je potrebné k žiadosti priložiť aj vyhlásenie, že sa žiadateľ zaväzuje dodržiavať všetky zdravotné opatrenia prijímajúcej krajiny. Platba za víza aj samotné schvaľovanie prebieha online a vízum je zaslané na e-mail žiadateľa – aktuálne nie je teda nutné navštíviť ambasádu v Bratislave.

Cestovný pas pri vstupe do Indonézie musí byť platný minimálne ešte 6 mesiacov od dátumu vstupu do Indonézie.

Slovenskí občania, ktorí sa zdržiavajú na území Indonézie, sa vo veci predĺženia vybraných kategórií víz môžu obrátiť na príslušný lokálny imigračný úrad. Žiadatelia o telex vízum (tzv. VITAS alebo Visitor's visa), ktorí sa nachádzajú v Indonézii môžu požiadať o jeho predĺženie aj online.

Pokiaľ občania SR nachádzajúci sa v Indonézii plánujú využiť lokálnu alebo medzinárodnú dopravu, odporúčame dôkladne si preveriť u konkrétneho prepravcu podmienky prepravy.

Podmienkou vstupu do krajiny je aj potreba preukázať rezerváciu a platbu za ubytovanie počas pobytu v Indonézii.

Cestujúci majú povinnosť vyplniť formulár Electronic Custom Declaration a to už 2 dni pred príchodom. Po registrácii dostane žiadateľ QR kód. <https://ecd.beacukai.go.id/>.

ELECTRONIC CUSTOM DECLARATION

V prípade cestovania na ostrov Bali, či už priamo zo zahraničia alebo z jednej z ďalších provincií Indonézie, sa od 14. februára 2024 platí jednorazový poplatok za vstup na osobu v hodnote 150 000 IDR (indonézskeho rupia). Platbu za vstup sa zahraničným turistom odporúča uskutočniť ešte pred príchodom. <https://lovebali.baliprov.go.id/>.

TURISTICKÁ DAŇ

UPOZORNENIE: V zmysle nariadenia EÚ od 26.06.2012 musí mať každé dieťa vystavený samostatný cestovný pas! Zápis dieťaťa v pase rodiča už nebude akceptovaný. Zvieratá musia byť vybavené medzinárodným očkovacím preukazom. Cestujúci nesie plnú zodpovednosť za dodržanie aktuálnych pasových a colných predpisov pri cestách do zahraničia.

Colné predpisy

Pri príchode sa na letisku vyplní colná deklarácia alebo v Jakarte a Denpase bola zavedená elektronická colná deklarácia (E-CD) a to už 2 dni pred príchodom. Po registrácii dostane žiadateľ QR kód. <https://ecd.beacukai.go.id/>.

ELECTRONIC CUSTOM DECLARATION

Špecifikujúca kategórie dovozových obmedzení:

- a) povolený je dovoz 200 ks cigariet alebo 50 ks cigár,
- b) povolený je dovoz 1 l tvrdého alkoholu alebo 3 l vína na dospelého cestovateľa.
- c) zakázaný je dovoz narkotík (na pašovanie narkotík sa vzťahuje trest smrti), liekov (okrem liekov na osobné použitie), zbraní, pornografie, čínskej tlače, čínskych liečiv, vysielaciek, cenzúre podlieha dovoz nahraných videokaziet, laserových video diskov a iných nahrávok.

Dovoz a vývoz valuty nie je oficiálne obmedzený, vyššie čiastky sa však odporúča pri príchode deklarovať v záujme ich bezproblémového vývozu. Sumu nad 5 mil. RP je potrebné deklarovať a dovoz čiastky nad 10 mil. RP je možný len s vystaveným povolením Indonézskej štátnej banky (Letter of Permission, Bank Indonesia).

Očkovanie a zdravotnícka starostlivosť

Pre návštevu Indonézie nie je predpísané žiadne povinné očkovanie. Odporúča sa však preventívne očkovanie proti tetanu a hepatitíde typu A a typu B, prípadne proti brušnému týfusu. Na Bali sa malária takmer nevyskytuje, len vo výnimočných prípadoch. V prípade potreby lekárskej pomoci kontaktujte recepciu Vášho hotela. Zodpovedajúcu zdravotnícku starostlivosť európskeho štandardu je možné získať iba v niekoľkých súkromných, väčšinou drahých zariadeniach. Na mieste je potrebné uhradiť náklady. Potvrdenie o zaplatení si uschovajte, poisťovňa tak podľa príslušnej zmluvy po návrate domov čiastku preplatí. Pokiaľ nemáte uzavreté poistenie liečebných nákladov, informujte sa u pracovníkov našej cestovnej agentúry o možnostiach poistenia. Na samotnom Bali je najväčším problémom úpal alebo dehydrovanie organizmu. Poludňajšie slnko je pre neskúseného turistu vražedné, odporúča sa používať krémy s vysokým ochranným faktorom a piť veľa vody, voda balená vo fľašiach je dostupná kdekoľvek. O možných zdravotných rizikách sa informujte u svojho lekára, resp. v nemocnici na odd. cudzokrajných chorôb v Martine, Bratislave a Košiciach. Poznámka: Klienti prichádzajúci do krajiny z oblastí s výskytom žltej zimnice sa musia preukázať očkovacím preukazom s vyznačenou vakcináciou proti žltej zimnici.

Zavčasu ráno a po západe slnka sa môžu vyskytovať komáre. Rizikové je poštípanie komármi Aedes aegypti alebo Aedes albopictus, sú to takzvané ázijské moskyty tigrové, ktoré prenášajú vírus horúčky dengue. Pred komármi existuje len ochrana účinnými repelentami (s obsahom DEET aspoň 25 %) počas celého dňa. Na večerné prechádzky odporúčame dlhé nohavice a dlhé rukávy. Vhodné sú aj elektrické odpudzovače komárov. Psi sú veľmi obľúbenými, voľne sa pohybujúcimi domácimi zvieratami, bežné sú potulné svorky psov na uliciach. Výskyt besnoty v turistických oblastiach je malý, ale vyhýbajte sa kontaktu so zvieratami, predovšetkým mačkami, psami a opicami.

Okrem liekov, ktoré pravidelne užívate odporúčame vziať so sebou:

- Acylpyrín alebo Paralen
- Antibiotiká, ktoré zvyknete užívať – najlepšie širokospektrálne, alebo na tetracyklínovej báze (zaberajú aj na zažívacie ťažkosti)
- Antihistaminiká proti alergii
- Fenistil gél na poštípanie hmyzom
- Kvapky do očí
- Niečo proti hnačke (napr. Reasec)
- Leukoplast a jeden elastický obväz
- Multivitamínové a minerálne tablety
- Repelent proti hmyzu (s obsahom DEET aspoň 25%)
- Krém na opaľovanie s vysokým ochranným faktorom
- Vlhké dezinfekčné vreckovky
- 2 – 3 fotografie pasového formátu – pre prípad straty dokladov

UPOZORNENIE: z dôvodu globálne rozšíreného výskytu opičích kiahní zaviedlo ministerstvo zdravia dočasnú povinnosť vyplňať údaje do tzv. SATUSEHAT zdravotného preukazu na vstup do Indonézskej republiky. Všetci cestujúci a personál medzinárodných letov sú povinní vyplniť údaje do zdravotného preukazu. Údaje vyplňte na priloženom odkaze: <https://sshp.kemkes.go.id/>

ZDRAVOTNÝ PREUKAZ

Miestna mena

Miestnou menou je Indonézska Rupia/Indo Rupiah (IDR), 1 EUR = cca 19.100 IDR, 100.000 IDR = cca 5.23 EUR (stav k aprílu 2025). V mnohých hoteloch žiadajú pri ubytovaní depozit na extra výdavky. V prípade, že nemáte kreditnú kartu, je možné depozit uhradiť aj v hotovosti, ale upozorňujeme, že v takomto prípade Vám depozit

bude vrátený len v miestnej mene. Sledujte i výšku dodatočne účtovaných poplatkov. V krajine sa bežne používajú cestovné šeky a kreditné karty. Na Bali sú v mestách a turistických strediskách bežne dostupné bankomaty. Dávajte si pozor aj na cenné veci na pláži, resp. na sedadlách v aute a autobuse, na trhoviskách si dávajte pozor na peniaze.

Časový posun

Počas letného času: +6 hod. (Slovensko 12:00 hod – Bali 18:00hod.)

Počas zimného času: +7 hod. (Slovensko 12:00 hod – Bali 19:00 hod.)

Podnebie a klíma

Podnebie v krajine je tropické, počas celého roku sa priemerná teplota pohybuje okolo 30°C. Obdobie dažďov (október až február/marec) je s vysokou vlhkosťou, takmer denne prichádzajú tropické búrky. Obdobie sucha (apríl až september) je slnečné, s nižšou vlhkosťou, krátke prehánky prichádzajú väčšinou vo večerných – nočných hodinách. Ostrov ponúka viacero variant počasia, pobrežie je teplejšie, ochladzované morskými vetrami. Vo vnútrozemí klímu ovplyvňuje nadmorská výška, vo vyšších polohách je niekedy potrebný aj sveter. Sever ostrova je vlhký s častými hmlami, východné pobrežie je suché a slnečné.

Pláže

Ostrov Bali má mnoho rôznorodých pláží, od zlatých pieskových pláží na juhovýchode (Jimbaran) a juhozápade ostrova (Sanur, Nusa Dua) až po čierne lávové pláže na severe ostrova (Lovina). Podmienky na kúpanie sú na plážach ostrova Bali ovplyvnené silným prílivom a odlivom. Tieto sú časovo závislé na mesačných fázach a menia sa každých 6 hodín. Pri odlive je kúpanie silne obmedzené a odporúča sa obuv do vody.

Miestna doprava

Po ostrove premávajú lacné autobusy s viac-menej pevne stanovenými trasami medzi jednotlivými mestami. Dajú sa požičať autá, motorky alebo bicykle. Jazdí sa vľavo, často sa trúbi, odporúča sa podriaďovať miestnym dopravným zvyklostiam. Medzi hlavnými turistickými centrami jazdia turistické autobusy, sú o niečo drahšie ale pohodlnejšie a spoľahlivejšie.

Voda a jedlo

Dodržiujte pitný režim a zásadne nepite vodu z vodovodu, pretože nie je pitná. Pitnú vodu zakúpíte v plastických fľašiach. Indonézska kuchyňa je zážitkom aj pre gurmánov. Používajú sa takmer výhradne čerstvé suroviny a koreniny ako kari, chili, koriander, limetka, bazalka, cesnak, kokosové mlieko, veľa sladkých, sladko-kyslých a ostrých omáčok. Najpoužívanějšími prílohami sú ryža a ryžové rezance. Dezerty sú veľmi sladké, často sú robené z ryže, pudgov, alebo kokosového mlieka. Z ovocia nájdete v hoteloch a reštauráciách ananás, citróny, liči, mango, papaju a mnoho ďalších.

Na Bali je obrovský výber kaviární a reštaurácií s indonézkou alebo medzinárodnou kuchyňou. Oplatí sa vyskúšať miestne menšie reštaurácie. Sú lacnejšie a jedlo je kvalitnejšie. Unikátne indonézske jedlá sú pražená ryža (nasi goreng) a pražené rezance (mie goreng), pridáva sa kuracie mäso (ayam), alebo morské raky (udang). Skutočne miestne jedlá sa dajú kúpiť v pojazdných stánkoch (kaki lima). Vyskúšajte horúcu mäsovo - rezancovú polievku (bakso). Kuchyňa na Bali sa líši od ostatnej indonézskej, najmä bravčovým mäsom (ostatné časti krajiny sú prevažne moslimské, kde sa bravčové nekonzumuje). Medzi typické jedlá patria: Babi guling – plnené bravčové, hlavný chod pri slávnostiach, pripravuje sa niekoľko dní vopred. Bebek betutu – v preklade „tmavá kačka“ plnená rastlinnou pastou a pečená v banánových listoch, podobne je pripravované kura, volá sa ayam betutu. Lawar – názov niekoľkých balijských šalátov so zeleninou krájanou na malé kúsky, mäsom, kokosovým orechom a korením. Tradične sa sem pridáva aj krv, na požiadanie ju vynechávajú. Zvyčajnou kombináciou je zelená fazuľa a kurča. Urutan - miestna pikantná bravčová klobása.

Varovanie Indonézske korenia sú extrémne štipľavé!

Oblasť ostrova Bali nie je moslimská, alkohol je dostupný, jeho konzumácia miestnych nepohoršuje. Najpopulárnejším indonézske pivo je Bintang, rovnako populárna je miestna značka Bali Hai. Inou miestnou značkou je Storm. Alkohol je drahší, malé pivo stojí rovnako ako jedlo v miestnej reštaurácii. Na ostrove vyrábajú vlastné víno, najpopulárnejšou značkou je Hatten. Kvalita vín je kolísavá, červené je väčšinou konzumovateľné. Medzinárodné značky sú na ostrov dovážané, ich ceny sú vysoké. Do niektorých reštaurácií sa dá doniesť aj vlastné víno, niekde vyberajú malý poplatok. Miestnym nápojom je arak, čistý 40 % pálený alkohol. Brem je kvasené ryžové víno, predávané v atraktívnych baleniach, jeho chuť natoľko príťažlivá nie je. Voda z vodovodu nie je pitná, balená voda vo fľašiach je dostupná a lacná. Lacné sú ovocné džúsy, občasne z melónu, papaje, pomaranča, limetiek alebo banánov. Avokádo sa podáva ako ovocný dezert, niekedy sa dochucuje cukrom, alebo ľadom, niekedy s čokoládou.

Prepitné

Prepitné je vždy vítané. Očakáva ho najmä personál v reštauráciách a v hoteloch.

Tipy na nákup

Mnoho turistov navštevuje Bali aj kvôli nakupovaniu. Ak hľadáte značkový tovar, nájdete ho v Kute. Ručne vyrábané výrobky a najlepšie umelecké galérie sa nachádzajú v umeleckom meste Ubud a okolí. V obchodoch platia fixné ceny, v obchodíkoch a na trhoviskách je možné cenu zjednávať. Cenu, ktorú vám na začiatku povie predavač je zjednávaním možné znížiť aj na polovicu. Medzi obľúbené drobné suveníry z Bali patria najmä maľované drevené masky a bábky z tradičných divadelných hier. Pri nákupe väčších umeleckých diel počítajte s obmedzením váhy batožiny pri spätnom lete.

Oblečenie

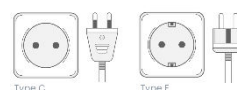
Vhodné je ľahké športové oblečenie z prírodných materiálov, pohodlná obuv, prikrývka hlavy a slnečné okuliare. Na večer odporúčame aj nejaké tenké oblečenie s dlhým rukávom. Postačí tenší pulóver, mikina, alebo ľahké sako. Vo väčšine hotelov, predovšetkým vyššej kategórie, sa vyžaduje vo večerných hodinách vstup mužov v dlhých nohavičkách. V prípade, že ste počas Vašej cesty ubytovaní v luxusnejších hoteloch kategórie 5*, odporúčame vziať so sebou aj spoločenský odev (páni dlhé nohavice s košeľou, dámy napr. koktailové šaty).

Ak však cestujete na Jávu či Lombok, určite si do kufra pribalte dlhé nohavice, tričká s rukávom. Na týchto ostrovoch, kde žijú prevažne moslimovia, ľudia nie sú zvyknutí na výstredné oblečenie. Nikto sa na vás nebude hnevať, ale vyhnete sa nepríjemným pohľadom miestnych.

Elektrická energia

Napätie v el. sieti je 220-230 Voltov / 50 Herzov. Zásuvky sú klasické ako u nás v Európe.

Internet a telefonovanie

Predvoľba do Indonézie je 0062, z Indonézie na Slovensko 00421. O cenách telefonátov na Slovensko sa informujte u Vášho mobilného operátora. Nezabudnite na aktiváciu roamingu Vášho mobilného telefónu.

Polícia	110
Hasiči	113
Lekárska záchranná služba	118, 119

Kultúra

Balijčania sú veľmi srdeční ľudia. Súvisí to najmä s ich hinduistickým náboženstvom, ktoré je súčasťou ich každodenného života. S tým sú spojené i mnohé kultúrne odlišnosti. Je veľmi dobré sa na niektoré tieto tradície pripraviť, aby ste predišli prípadným nedorozumeniam. Nie je vhodné, aby ste Balijčanov hladkali po hlave,

pretože hlava je pre nich posvätná. Ak si niečo kupujete, na niečo ukazujete, či platíte, používajte iba pravú ruku. V celom arabskom svete i Ázii je ľavá ruka pokladaná za nečistú a preto sa vyhnite jej používaniu. Ak sa s niekým rozprávate tak si nedávajte ruky v bok, pretože je to gesto agresie. Keď vstupujete do domu či mešity, vždy sa vyzujte. Ak sa niekoho pýtate na cestu, vždy vystúpte z auta či motorky, inak by vám Baličania mohli aj zle poradiť. Baličania sú veľmi zvedaví a často sa dávajú do reči s každým belochom. Niekedy je to až nepríjemné, ale je to ich povaha, preto je slušné odpovedať. Ak vám niekto niečo ponúka a vy nemáte záujem, najlepšie urobíte ak s úsmevom na tvári povieť Thank you, alebo indonézsky Terima kasih. Ak idete do balijského chrámu (Pura), je potrebné si so sebou zobrať sarong, alebo dlhé nohavice. Určite nechodte do chrámu v krátkych nohaviciach a odhalenými ramenami. V chrámoch je potrebné pohybovať sa ticho a rešpektovať posvätné miesta Baličanov. V niektorých chrámoch je možné si sarongy i selendangy (šerpa) zapožičať. Za požičanie sa zvyčajne očakáva finančný dar (Rp. 5000,-). Jednou z najdôležitejších zásad v chráme je striktný zákaz vstupu žien počas menštruácie. Baličania vnímajú krv ako niečo nečisté a preto je menštruujúcim ženám vstup do chrámov zakázaný. Je síce pravda, že vás nikto nebude kontrolovať, ale všade sú nápisy upozorňujúce na tento fakt, tak ich prosím rešpektujte.

Základné výrazy

Dobrý deň	Selamat siang
Dobré ráno (00:00 – 11:00)	Selamat pagi
Dobré dopoludnie (11:00 – 15:00)	Selamat siang
Dobré popoludnie (15:00 – 18:00)	Selamat sore
Dobrý večer (18:00 – 24:00)	Selamat malam
Dovidenia	Selamat tinggal
Ďakujem	Terima kasih
Prosím	Sama sama, Tolong
Áno	Ya
Nie	Tidak
Ako sa voláte?	Siapa nama Anda?
Volám sa...	Nama saya...
Zmluva	Kontrak
Podnik	Perusahaan
Tovar	Barang
Peniaze	Uang
Koľko to stojí?	Berapa harganya?
Cena je príliš vysoká/nízka.	Harganya mahal/murah.
Ako sa ide k...?	Jalan yang mana ke...?
Kde je hotel Orion?	Di mana hotel Orion?
Hotel Orion je na ulici u hlavného námestia.	Hotel Orion ada di jalan dekat persegi utama.
Chcel by som jedno/dvojľôžkovú izbu.	Saya cari kamar untuk satu orang (untuk dua orang).
O koľkej ide vlak/autobus do ...?	Jam berapa berangkat kereta api/bus ke...?
Vlak/autobus odchádza o deviatej hodine.	Kereta api/bus berangkat jam sembilan.

REKLAMÁCIE A SPIATOČNÝ LET

V prípade, že objednané služby nie sú poskytnuté v požadovanej kvalite, či rozsahu a nie je možné vyriešiť problém s recepciou ubytovacieho zariadenia, kontaktujte delegáta CK. Kontakt na delegáta je uvedený na informačných tabuliach alebo v informačných šanónoch v priestoroch recepcie ubytovacieho zariadenia, resp. priestoroch vyhradených cestovným kanceláriám. Zároveň je potrebné spísať reklamačný zápis, ktorý je následne podkladom pre reklamačné konanie po návrate z Vášho pobytu. Reklamácie bez zápisu na mieste nie je možné po Vašom návrate objektívne posúdiť.

Najneskôr jeden deň pred Vaším odchodom sledujte informačné tabule alebo šanóny CK, umiestnené v priestoroch hotela, kde budú uvedené menné zoznamy cestujúcich a hodina Vášho transferu z hotela na letisko. Nakoľko môže počas Vášho pobytu dôjsť k posunu termínu spiatočného letového času odporúčame sledovať tieto informácie.

DIPLOMATICKÉ ZASTÚPENIE PRE SR NA BALI

Veľvyslanectvo Slovenskej republiky v Jakarte
Jl. Prof. Mohammad Yamin SH, 29, 103 10 Jakarta

Tel.: +62 213101068

Fax: +62 213101180

Mobil: +421 2 5978 5978, +421 906 075 978 (núdzová linka-MOKC)

E-mail: emb.jakarta@mzv.sk, mokc-mzv@mzv.sk

cons.jakarta@mzv.sk (pre konzulárne a vízové otázky)

Internet: www.mzv.sk/jakarta

Ministerstvo zahraničných vecí SR zriadilo MEDZINÁRODNÉ OPERAČNÉ KRÍZOVÉ CENTRUM (tzv. MOKC), ktoré funguje 24/7. V prípade, že v zahraničí nastane mimoriadna situácia, predovšetkým život ohrozujúci stav, úmrtie, nehoda, ale aj strata dokladov, spáchanie trestného činu a pod., kontaktujte VÝHRADNE MOKC, ktoré koordinuje celý postup s príslušným zastupiteľským úradom.

„Prajeme Vám šťastnú cestu a príjemný pobyt“